

Dit profiel dient gelezen, geïnterpreteerd en gebruikt te worden in combinatie met de 'Leeswijzer profielen Natura 2000 versie 2026', waarin de noodzakelijke uitleg van de verschillende paragrafen vermeld is.

A. Algemeen

A021 Roerdomp (*Botaurus stellaris*)

1. Kenschets

1.1 Beschrijving

De roerdomp is een vrij forse reiger (lengte 69-81 cm), met een beige bruin gestreept verenkleed. Dat geeft hem een uitstekende schutkleur in rietvegetaties. De mannetjes verraden hun aanwezigheid in het broedseizoen met een baltsroep die doet denken aan het geluid van een misthoorn met een lage toon. Van de Nederlandse broedvogels overwintert een deel in eigen land en een deel trekt weg naar het westen (Groot-Brittannië) en zuiden (Frankrijk tot Noordwest-Afrika). In strenge winters kan aanzienlijke sterfte optreden. Daarnaast overwinteren broedvogels uit Zuidelijk Scandinavië en Oost-Europa in Nederland. Alle behoren tot de ondersoort *Botaurus stellaris stellaris*.

Bron: Saxifraga – Jan Nijendijk

1.2 Relatief belang binnen Europa

De roerdomp komt als broedvogel in de Europa voor van Zuidelijk Scandinavië tot in Zuidelijk Europa, maar kent een zeer lokale verspreiding. De Europese broedpopulatie (exclusief Rusland) van de roerdomp wordt geschat op 29.000-38.000 paren. De broedpopulatie in de Europese Unie omvat naar schatting 11.000-19.000 paren. Het aandeel van de Nederlandse broedpopulatie binnen Europa (exclusief Rusland) en de Europese Unie is respectievelijk ca. 1% en 2-3%.

1.3 Aandeel van populatie in Vogelrichtlijngebieden

De broedpopulatie van de roerdomp omvatte naar schatting gemiddeld 470 paren in de periode 2016-2021, waarvan zich ca. 34% in Vogelrichtlijngebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort bevond. Zie paragraaf 4 voor meer informatie over het huidige voorkomen. Zie [de soortpagina op natura2000.nl](https://natura2000.nl) voor een overzicht van de gebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort.

B. Bescherming

2. Status

Roerdomp *Botaurus stellaris* (A021). Genoemd in bijlage I van de Vogelrichtlijn (inwerkingtreding 1981). Voor Vogelrichtlijngebieden in Nederland relevant als broedvogel.

3. Ecologie

3.1 Algemene beschrijving leefgebied

De broedbiotoop van de roerdomp bestaat uit (half)open waterrijke landschappen met brede zones overjarig waterriet en veel overgangen van riet naar water en/of grasland. De soort nestelt plaatselijk ook in homogene vegetaties van lisdodde of mattenbies. De vogel zoekt zijn voedsel in het ondiepe water tussen het waterriet en langs de randen ervan, verder ook in vochtige en vaak wat ruige graslanden. Van belang voor deze soort is een voedselgebied met een flinke randlengte van waterrietkragen en ruimtelijke overgangen van riet- naar grasland (minimaal 0.5-1 kilometer geschikte randzones per territorium).

3.2 Broedecologie

Het nest is gelegen in periodiek geïnundeerd rietland of tussen permanent in het water staande riet- of lisdoddenvegetaties van minimaal enkele jaren oud. Op de nestplek heeft ophoping van oude stengels plaatsgevonden zodat een 'kniklaag' is ontstaan, of er is een onderlaag van grote zeggen ofwel 'zeggenbult' gesitueerd. Soms is het nest gebouwd op in het water drijvend plantaardig materiaal. De broedbiotoop hoeft niet groot te zijn, maar de rietkragen moeten minimaal 10 meter breed zijn en minimaal 20% ervan moet bestaan uit overjarig riet. De eileg vindt plaats van half april tot half mei, met vervolglegels tot begin juni. Roerdompen hebben doorgaans één broedsel per jaar met meestal 5-6 eieren.

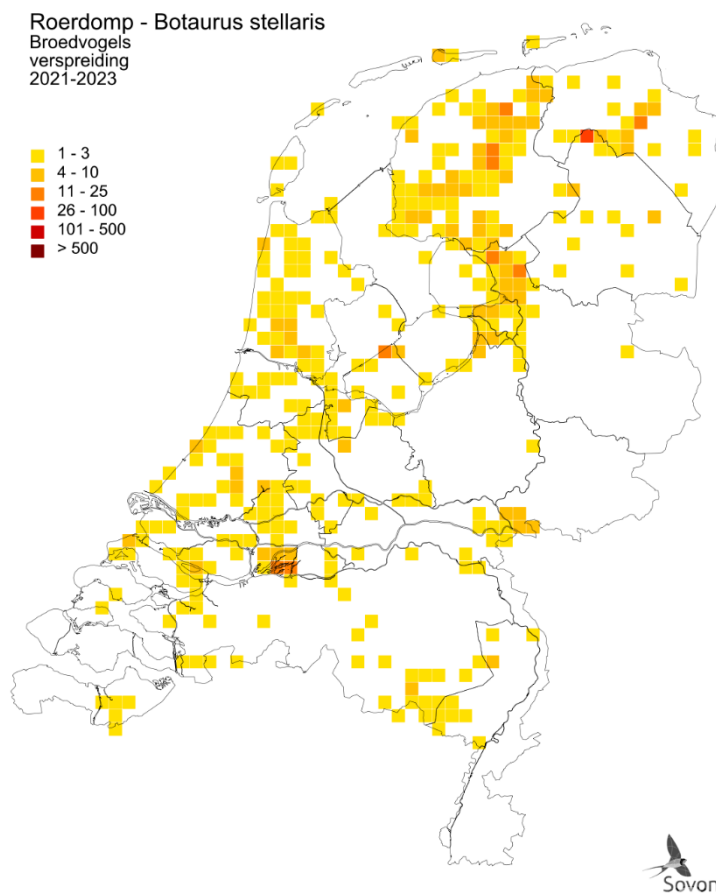
3.3 Voedsel

Het voedsel van de roerdomp bestaat voornamelijk uit vis en amfibieën, daarnaast aquatische insecten of larven van terrestrische insecten en andere ongewervelden, kleine watervogels en zoogdieren (muizen, mollen).

C. Voorkomen, Staat van Instandhouding, drukfactoren en maatregelen

4. Huidig voorkomen

De Nederlandse broedpopulatie van de roerdomp omvatte naar schatting 420-680 paren in de periode 2018-2023. De meeste roerdompen nestelen in grote moerasgebieden in West- en Noord-Nederland. Belangrijke gebieden als de Oostvaardersplassen en de Weerribben/de Wieden tellen tientallen broedparen. Kleinere aantallen of losse paren broeden in moerasgebieden elders, waaronder vennen op de zandgronden. Voor meer verspreidingsinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

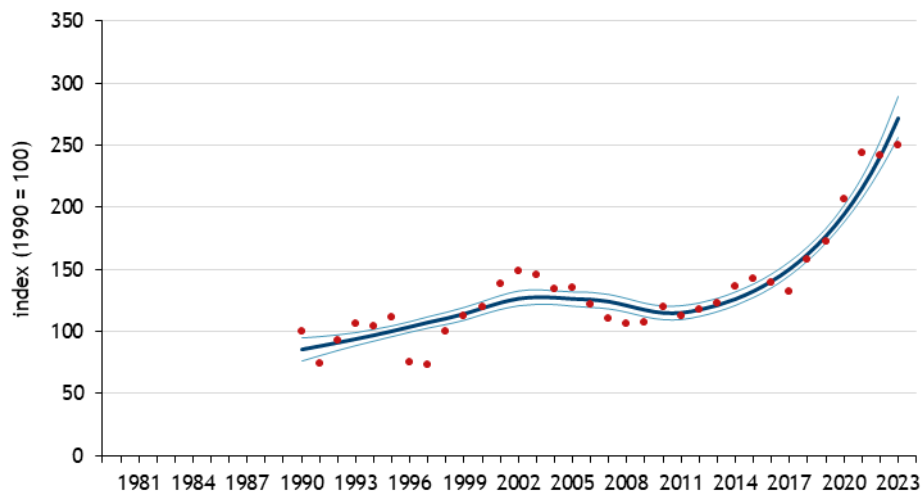
Verspreiding van de roerdomp als broedvogel in de periode 2021-2023. Per atlasblok van 5x5 km is het aantal broedparen weergegeven.

5. Beoordeling landelijke Staat van Instandhouding

5.1 Trends en ontwikkelingen

De landelijke trend van de roerdomp als broedvogel laat op de lange termijn (1990-2023) een matige toename zien, op de korte termijn (2012-2023) een sterke toename.

In de 16^e tot 18^e eeuw was de roerdomp in Laag-Nederland talrijk genoeg om erop te jagen maar in de 19^e eeuw was dat voor zover bekend niet meer in belangrijke mate het geval (Bijlsma *et al.* 2001). Halverwege de 20^e eeuw werden 320-350 territoria gemeld (Braaksma & Mörzer Bruyns 1954, Braaksma 1958), wat waarschijnlijk een onderschatting was (Teixeira 1979). De schatting is later bijgesteld naar 500 paren (van Kleunen *et al.* 2017a). In de jaren zeventig bevonden de aantallen zich met 500-700 territoria op een hoog niveau (piekperiode), door het ontbreken van strenge winters en doordat nieuwe broedgebieden waren ontstaan, waaronder moerasgebieden in Flevoland. Deze nieuwe broedgebieden zijn na korte tijd ontgonnen, maar de Oostvaardersplassen bleef een belangrijk bolwerk. Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw neemt het aantal broedparen geleidelijk, de laatste jaren sterk, toe, al zorgen strenge winters soms tijdelijk voor enige terugval. Met de naar schatting 630-710 paren in 2023 (Boele *et al.* 2024), ligt de populatieomvang weer rond het niveau van de jaren zeventig. Voor meer trendinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

Aantalsontwikkeling van de roerdomp als broedvogel. Weergegeven is de jaarlijkse index van de broedpopulatie (rode punten), de trendlijn (donkergekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijnen).

5.2 Beoordelingsaspecten Staat van Instandhouding 2022¹

i. Verspreidingsgebied: gunstig

Het verspreidingsgebied is sinds de jaren zeventig niet wezenlijk veranderd, waardoor het aspect verspreidingsgebied als 'gunstig' is beoordeeld. De soort komt over het gehele land verspreid in de grotere moerassen voor.

ii. Populatie: gunstig

Het aantal broedparen is op de lange termijn (1990-2020) toegenomen en de populatieomvang in de periode 2015-2020 bevond zich ook boven een gunstig niveau voor de populatie, waardoor het aspect populatie als 'gunstig' is beoordeeld.

iii. Leefgebied: gunstig

Het actuele leefgebied is van voldoende omvang om de populatie op een gunstig niveau in stand te houden en er zijn geen indicaties dat de kwaliteit van het leefgebied onder druk staat.

¹ Voor een uitgebreide toelichting van de beoordeling van de Staat van Instandhouding in 2022 wordt verwezen naar de bouwsteen (Sovon 2024) en Vogel *et al.* (2021).

iv. Toekomstperspectief: gunstig

Voor de nabije toekomst laat zich een gunstig perspectief aftekenen met een matige jaarlijkse toename op de korte termijn (2009-2020) en een ingeschatte verdere uitbreiding van het gunstige leefgebied voor de soort, zowel in kwantiteit als in kwaliteit.

5.3 Landelijke Staat van Instandhouding

De Staat van Instandhouding (SvI) van de roerdomp als broedvogel is in 2022 als gunstig beoordeeld (Sovon 2024). De eerdere SvI beoordelingen zijn in dit document opgenomen zodat zichtbaar is hoe deze over de jaren heen veranderd is².

Aspect	1981	2004	2015	2022
Verspreidingsgebied	gunstig	zeer ongunstig	gunstig	gunstig
Populatie	gunstig	zeer ongunstig	zeer ongunstig	gunstig
Leefgebied	gunstig	zeer ongunstig	zeer ongunstig	gunstig
Toekomstperspectief	matig ongunstig	zeer ongunstig	matig ongunstig	gunstig
Beoordeling SvI	matig ongunstig	zeer ongunstig	zeer ongunstig	gunstig

5.4 Landelijke instandhoudingsdoelstelling

Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 390 broedparen (ministerie van LNV 2026).

6. Drukfactoren

- *Vermesting*: eutrofiering leidt tot een versnelling van het verlandingsproces en het verdwijnen van waterrietvegetaties, waardoor nest- en foerageerhabitat sneller verdwijnt (den Boer 2000).
- *Verdroging*: dit veroorzaakt een afname van het oppervlak en de kwaliteit van het waterriet, wat leidt tot versnelde verlanding en daarmee vermindering van het nest- en voedselaanbod (den Boer 2000).
- *Dynamiek oppervlaktewater*: natuurlijke schommelingen in het waterpeil, periodieke overstromingen en de werking van wind gaan verlanding tegen en dragen zorg voor een continue afwisseling van dichte en open stukken, oud en jong riet. Er zijn weinig plaatsen meer in Nederland waar een dergelijke dynamiek ruimte kan krijgen. Meren zijn gescheiden van hun brongebieden en/of overstromingsgebieden, rivieren zijn bedijkt. Van nature is het waterpeil 's winters hoog en 's zomers laag maar vaak wordt juist het omgekeerde nagestreefd. Dergelijk peilbeheer leidt ertoe dat moeras 'verbost'. In een natuurlijke situatie vallen moerassen 's zomers regelmatig droog, wat de ideale omstandigheden levert voor moerasplanten om te ontkiemen. Als gevolg van het peilbeheer klinkt de bodem in agrarisch gebied in. Moerasgebieden liggen daardoor nu vaak hoger dan het omringende (boeren)land. Om leegloop van het moeras te voorkomen wordt er vaak gebiedsvreemd water ingelaten met risico op vermessing of vervuiling.
- *Klimaat*: effecten van klimaatverandering binnen Nederland zullen zich toespitsen op de gevolgen van langdurige droogte. Verdrogingsgevoelige moerassen zoals op de zandgronden, die voor de roerdomp relevant zijn, komen daarmee onder druk te staan en worden mogelijk ongeschikt (Foppen *et al.* 2016). Het gaat echter om een relatief klein deel van de roerdomp-populatie. Daarnaast laat Pools onderzoek zien dat roerdompkuikens kwetsbaar zijn voor hevige wind en regenval (Polak & Kasprzykowski 2013), wat als gevolg van klimaatverandering naar verwachting ook vaker in voorjaar en zomer voor zal gaan komen. Vooralsnog lijkt klimaatverandering echter vooral positief uit te pakken. Door de afname van strenge winters treedt minder sterfte op onder in Nederland overwinterende roerdompen.
- *Predatie*: door het vaste waterpeil in veel moerassen en de veelal beperkte omvang zijn ze het jaarrond deels toegankelijk voor grondpredatoren als de vos, die zowel op volwassen vogels als legsels predeert. Als groundbroeders zijn ze ook gevoelig voor verjaging door bijvoorbeeld de grauwe gans (Provincie Noord-Holland 2023a). Ook predatie door buizerd, havik, kiekendieven en mogelijk verwilderde katten komt voor (Provincie Noord-Holland 2023b).

² Nieuwere beoordelingen van de Staat van Instandhouding zijn niet altijd één op één te vergelijken met eerdere beoordelingen door verschillen in de systematiek (ministerie van LNV 2006, Foppen *et al.* 2016, Vogel *et al.* 2021).

- *Natuurlijke begrazing*: in sommige moerasgebieden stokt de verjonging van vroege verlandingsstadia (aangroei riet in water) door intensieve begrazing door met name de grauwe gans. Dit heeft mogelijk een negatieve invloed op de kwaliteit van het leefgebied van de roerdomp.
- *Spontane ontwikkeling*: in rietlanden die niet geregeld overstroomd worden hoopt zich in de loop der jaren dood plantenmateriaal op, waardoor ze steeds droger worden en ongeschikt als leefgebied voor de roerdomp. In droog rietland komen vegetaties van braam, vlier, els of wilg op en verandert het rietland langzaam maar zeker in bos. Roerdompen nemen doorgaans binnen 10-20 jaar in aantal af wanneer rietvegetaties dichtgroeien en verruigen (Provincie Noord-Holland 2023b).
- *Verstoring door aanwezigheid*: de gevoeligheid van de roerdomp voor verstoring is gemiddeld tot groot (Krijgsveld *et al.* 2022). De soort heeft rustige broedlocaties nodig en niet alle oevers en open graslanden mogen toegankelijk zijn. Veel broedplaatsen zijn gelegen in afgesloten reservaten, waar weinig verstoring optreedt. Vooral de land- en waterrecreatie bedreigen de rust van de roerdomp. Ook rietexploitatiewerkzaamheden (vinden vooral 's winters plaats) kunnen de vogels verstoren (Provincie Fryslân 2023). Bij verstoring loopt of sluipt de roerdomp vaak weg van de verstoringbron. Wanneer ze daadwerkelijk opvliegen kan het langer duren voor ze durven terug te keren (Krijgsveld *et al.* 2022).
- *Sterfte door infrastructuur*: de roerdomp wordt als gevoelig beschouwd voor aanvaringen met hoogspanningslijnen (Buij *et al.* 2020).
- *Natuur en landschapsbeheer*: roerdompen nestelen overwegend in overjarige vegetaties maar in veel gebieden wordt in de winter riet gemaaid. Maai-beheer kan verlanding tegen gaan maar als veel waterriet wordt gemaaid, blijft er vaak te weinig geschikt rietland over voor broedende roerdompen. Ook begrazing door vee maakt rietland ongeschikt, omdat het rietvorming belemmert.

Invloeden van buiten Nederland

Voor zover bekend zijn er geen belangrijke omstandigheden in het buitenland van invloed op de broedende populatie van de roerdomp in Nederland. In vergelijking met België, Noord-Frankrijk en aangrenzende delen van Duitsland en Engeland is de Nederlandse broedpopulatie groot, maar in geografisch opzicht nogal geïsoleerd (van der Winden & van Beusekom 2015). Er zijn aanwijzingen dat de Nederlandse broedpopulatie fungeert als bron voor de zich gunstig ontwikkelende maar nog broze populaties in de omliggende landen.

7. Maatregelen voor beheer, herstel en uitbreiding

Hieronder worden aanbevolen maatregelen genoemd ten behoeve van de soort.

- Het beheer van rietmoeras vraagt grote inspanningen waarbij een natuurlijker waterpeil ('s winters hoog en 's zomers laag) een belangrijke factor is. Van belang is dat er gestuurd wordt op voldoende opgaand, overjarig in (ondiep) water staand rietmoeras met een bijzonder grote randlengte aan beschutte rietoevers (van der Hut 2003). Een te laag grondwaterpeil – zelfs in geringe mate – leidt tot verruiging van rietmoeras en een grotere kans op predatie. Inmiddels zijn verschillende inrichtingsmaatregelen getroffen waarvan de positieve effecten op korte termijn meetbaar zijn, waaronder moerasontwikkeling in de Onnerpolder en in de Biesbosch (Noordwaard) en wellicht (afhankelijk van rietontwikkeling) de Marker Wadden. Zelfs in een relatief geïsoleerd gelegen broedgebied als de Gelderse Poort zijn er succesvolle voorbeelden van beheer, met name door het opzetten en dynamischer maken van het waterpeil in combinatie met rietherstel (Lenssen *et al.* 2013). Op langere termijn kunnen ook verschillende van de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW)-projecten zorgen voor een impuls van de populatie, met name in het IJsselmeergebied.
- Een beheermaatregel om verstoring tegen te gaan, is het sluiten van het broedbiotoop van de roerdomp in het broedseizoen (Provincie Noord-Holland 2023b). Ook het verleggen van paden kan helpen (Arcadis 2023). Over het algemeen wordt bij recreatie in de broedtijd een bufferzone van minimaal 250 meter geadviseerd, al kan de situatie tussen locaties verschillen.
- Het bevorderen van intrek- en paaimogelijkheden voor vissen en amfibieën is gunstig voor de voedselbeschikbaarheid van de soort. Hetzelfde geldt voor de aanleg van muizenrijke graslanden nabij broedgebieden (van Beusekom *et al.* 2015).

Onderscheid in maatregelen gericht op regulier beheer (instandhouding), preventie of herstel (aanvullende maatregelen om verslechtering te voorkomen of terug te draaien) en/of uitbreiding van leefgebied. Zie de tekst hierboven voor de volledige beschrijving van de maatregelen.

Maatregel	Regulier beheer	Preventie of herstel	Uitbreiding
Natuurlijk waterpeil, gericht op voldoende overjarig rietmoeras met grote randlengte	x	x	
Waarborgen voldoende rust broedgebieden		x	
Bevorderen intrek- en paaimogelijkheden vissen en amfibieën	x	x	

8. Bronnen

- Arcadis. 2023. Natuurdoelanalyse Strabrechtse Heide & Beuven Provincie Noord-Brabant, versie 28 februari 2023.
- Beemster N. 1997. Dynamisch waterpeil in de Oostvaardersplassen, effecten op broedvogels in relatie tot vegetatie-ontwikkeling. Flevobericht nr. 400, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Directie IJsselmeergebied.
- van Beusekom R., Berben A. & Huigen P. 2015. Actieplan bedreigde vogels Bescherming van 11 bijzondere soorten. Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Bijlsma R. G., Hustings F. & Camphuysen C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Boele A., Vergeer J.W., van Bruggen J., Goffin B., Koffijberg K., van Oostveen C., Schoppers J. & Jansen D. 2024. Broedvogels in Nederland in 2023. Sovon-rapport 2024/40. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- den Boer T. 2000. Beschermingsplan Moerasvogels 2000-2004. Directie Natuurbeheer, Ministerie van LNV, Wageningen.
- Braaksma S. & Mörzner Bruyns M.F. 1954. De stand van de Roerdomp *Botaurus stellaris* L. als broedvogel in Nederland tot 1953. Ardea 42: 151-162.
- Braaksma S. 1958. Aanvullende gegevens van de stand van de Roerdomp *Botaurus stellaris* L. als broedvogel in Nederland. Ardea 46: 158-166.
- Buij R., Jongbloed S., van der Jeugd H., Klop E., Lagerveld S., Limpens H., Meeuwssen H., Ottburg F., Schippers P., Tamis J., Verboom J., van der Wal T., Wegman R., Winter E. & Schotman A. 2018. Kwetsbare soorten voor energie-infrastructuur in Nederland; Overzicht van effecten van hernieuwbare energie-infrastructuur en hoogspanningsleidingen op de kwetsbaarste soorten vogels, vleermuizen, zeezoogdieren en vissen, en oplossingsrichtingen voor een natuurinclusieve energietransitie. Wageningen Environmental Research Rapport 2883.
- Cormont A, Vos C.C., Verboom J., van Turnhout C.A.M., Foppen R.P.B. & Goedhart P.W. 2013. Population Dynamics of Great Bittern (*Botaurus stellaris*) in the Netherlands: Interaction Effects of Weather Variability and Habitat Fragmentation. Regional Environmental Change DOI: 10.1007/s10113-013-0510-y.
- Foppen R., van Roomen M., van den Bremer L. & Noordhuis R. 2016. De ecologische haalbaarheid van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen voor vogels. Sovon-rapport 2016/51. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Gilbert G., Tyler G. A., Dunn C. J., Ratcliffe N. & Smith K. W. 2007. The influence of habitat management on the breeding success of the Great Bittern *Botaurus stellaris* in Britain. *Ibis* 149: 53-66.
- van der Hut R.M.G. 2001. Terreinkeus van de roerdomp in Nederlandse moerasgebieden. Bureau Waardenburg rapport nr. 01-010, Culemborg.
- van der Hut R.M.G. 2003. Met habitatmodellen het moeras in: beheerinstrument voor moerasvogels. De Levende Natuur 104: 160-164.
- van der Hut R.M.G., Foppen R., Beemster N., Roodbergen M. & Deuzeman S. 2008. Ruimte voor riet- en moerasvogels in de noordelijke randmeren. Sturende factoren en beheermaatregelen voor kwalificerende moerasvogels. A&W-rapport 1108. Altenburg & Wymenga Ecologisch onderzoek, Veenwouden. SOVON, Beek-Ubbergen.
- van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. 2017a. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- van Kleunen A., van Roomen M., Janssen J.A.M., Kuiters A.T., van Winden E., Boele A., Schmidt A.M. & van Vreeswijk T. 2017b. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- Krijgsveld K.L., Klaassen B. & van der Winden J. 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoring gevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Lenssen J., Coops H., Buddingh K. & Wijers T. 2013. Herstel van rietmoeras in de Rijnstrangen. De Levende Natuur 114: 252-257.
- Ministerie van LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van LNVN. 2026. Natura 2000 Doelendocument 2026; vernieuwde landelijke doelen voor Natura 2000-habitattypen en -soorten. Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Den Haag.

- Newbery P., Schäffer N. & Smith K. 1996. European Union Bittern *Botaurus stellaris* Action Plan. RSPB/Birdlife International, UK.
- Polak M. & Kasprzykowski Z. 2013. The effect of weather conditions on the breeding biology of the Eurasian Bittern *Botaurus stellaris* in eastern Poland. *Ethology Ecology & Evolution* 25(3): 243-252.
- Provincie Fryslân. 2023. Natuurdoelanalyse Schiermonnikoog. Concept juni 2023, opgesteld door Opgave Groen, Provincie Fryslân.
- Provincie Noord-Holland. 2023a. Natuurdoelanalyse Duinen en Lage Land Texel. Concept 30 maart 2023, opgesteld door Directie Beleid – Sector Groen.
- Provincie Noord-Holland. 2023b. Natuurdoelanalyse Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. Concept 30 maart 2023, opgesteld door Directie Beleid- Sector Groen.
- Sierdsema, H., van Diermen J., Aarts B., van den Bremer L. & van Kleunen A. 2008. Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland. SOVON-onderzoeksrapport 2008/14. SOVON, Beek-Ubbergen.
- Teixeira R.M. (ed.) 1979. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, 's Graveland.
- van Turnhout C.A.M., Hagemeijer E.J.M. & Foppen R.P.B. 2010. Long-Term Population Developments in Typical Marshland Birds in The Netherlands. *Ardea*, 98(3): 283-299.
- Vogel R., Foppen R., van den Bremer L., van Turnhout C.A.M. & van Roomen M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Vogel R., Zoetebier D., van Winden E., Sierdsema H., Foppen R. & van den Bremer L. 2024. Geactualiseerd landelijk overzicht van vogelsoorten met concentraties van (inter)nationaal belang. Sovon-rapport 2024/13. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- van der Winden J. & van Beusekom R. 2015. Riet en ruimte voor de Roerdomp. Vogelbescherming Nederland, Zeist.

Geraadpleegde websites

- Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2024. Bouwsteen Roerdomp broedvogel.
<https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/21952>. Geraadpleegd op 29/01/2025.